

Okrúhly stôl samospráva – volení – 9.2.2023:

A) Úvod

- MD privítala všetkých účastníkov okrúhleho stolu. Predstavila tému služby vo verejnom záujme v previazanosti na projekt NP PARTI 2, ale aj dlhodobejší záujem úradu venovať sa tejto téme. Poskytovanie služieb vo verejnom záujme je prospešné pre všetky strany (štát+MNO), prioritne pre občana. Častokrát MNO poskytujú služby efektívnejšie, práve vtedy, keď štát nemá dostatočné kapacity, expertízu a pod. Okrem poskytovania služieb je témou aj to, ako by mala vyzeráť spolupráca štátu a MNO. Ako by sa dala upraviť, vylepšiť, či už legislatívne alebo využívaním iných nástrojov. Analýza sa zameriava na tri pilotné oblasti: neformálne vzdelávanie, integrácia cudzincov a starostlivosť o ľudí bez domova.
- MD predstavila program stretnutia a zásady interakcie v skupine.
- Predstavenie účastníkov stretnutia.
- VZ odprezentovala analýzu východiskového stavu legislatívy (nejednoznačnosť pojmov, neurčitý pojem, nedostatočná definícia), dotazníku samosprávy (zabezpečovanie jednotlivých služieb, spôsob zabezpečovania, typ finančného transferu, dotazníku MNO (zabezpečovanie jednotlivých služieb, spôsobe zabezpečovania, typ finančného transferu, výška finančného transferu, dostatočnosť zdrojov, motivácia k spolupráci, pozitívne/negatívne faktory), fókusových skupín, dát z CRZ.

B) Diskusia k dotazníku:

BK poďakoval spracovateľom za aktivitu a realizáciu tejto analýzy nakoľko tieto informácie doposiaľ chýbali alebo boli skôr len intuitívne. Dokument dáva odpovede na otázky, ktoré aj oni ako magistrát Bratislavy riešil v spolupráci a interakcii s MNO. Mnohé zistenia vychádzajú z povahy, podstaty nastavenia verejnej správy aj voči transparentnosti financovania a pod. Nie je to však neriešiteľný problém, mnohé prekážky si vedú predstavitelia mesta a MNO vzájomne vykomunikovať a prípadne upraviť. Využívajú napríklad dostupné otvorené zdroje, z ktorých si vedú zistiť informácie o subjektoch a nemusia od nich žiadať potvrdenia v papierovej forme. Alebo iné podobné prístupy, ktoré môžu zlepšiť spoluprácu MNO a samosprávy.

? Dominantný spôsob zabezpečenia služieb je interné. Ako to vnímate u vás na vašich samosprávach?

PK – mesto Prešov – intenzívne spolupracujú s MNO, či už v kultúre, školstve alebo sociálnych veciach. Pri zabezpečovaní služieb **prioritne zabezpečujú cez vlastné kapacity**. Spolupracujú s Karpatskou nadáciou, NDI, UNICEFom, Cestou von. Finančná podpora poskytujú raz ročne na podporu kultúrnych podujatí. Priestor spolupráce je definovaný prostriedkami od samospráv. Líši sa to u každej samosprávy, od veľkosti rozpočtu a pod. Situácia sa zhoršila aj kvôli ekonomickej kríze, finančné prostriedky sú obmedzené a vytláča sa možnosť poskytovať dotácie. Pri integrácii cudzincov bola na začiatku silná finančná podpora, napríklad pri bývaní, financovaní nájomného, no neskôr už táto podpora bola ukončená.

? VUC a obce nezabezpečujú všetky služby. Aký je dôvod, nie je dopyt po zabezpečení alebo ich na živom trhu zabezpečuje niekto iný?

PSK – Na PSK spolupracujú s aktérmi z územia v oblasti sociálne vylúčených komunít. Snažia sa budovať spoluprácu a komunikáciu. Vytvárať aktívnu platformu, kde nájdu najlepšie prostriedky a podmienky ako im pomôcť pri poskytovaní služieb pre MRK.

? MNO pociťujú nedôveru z verejnej správy. Ako vnímate túto nedôveru? Predpoklady pre vznik spolupráce...

PK – niektoré mestá a obce majú problém vykryť služby, ktoré majú v kompetencii. Dôvera a nedôvera je vždy o ľudskom faktore.

Dôvera na dvoch úrovniach:

1. finančná podstata/materiálne fungovanie - Prešov poskytuje podporu vo forme poskytovania nebytových priestorov. Za minimálne náklady poskytuje svoje priestory, v ktorých pôsobia. Dajú napríklad priestory na prenájom za 1 eur, ale MNO následne chcú aj preplatenie energií. Ich nároky sa zvyšujú. Toto vedie k nedôvere, dôvera sa potom naštříbí. Mesto Prešov viac ako 100 organizáciám dáva úľavu na nájme, čo v celkovej sume činí cca 800 000 eur ročne.

2. Spolupráca nefinančná - napríklad pri neformálnom vzdelávaní pri vpustení MNO do škôl. V tejto oblasti majú veľký záujem spolupracovať a majú veľmi dobrú spoluprácu.

V rámci dotačnej podpory napríklad v oblasti neformálneho vzdelávania by chceli podporiť aj rozvoj finančnej gramotnosti, envirovzdelávanie, ale limity dotačnej schémy im neumožňujú rozširovať na ďalšie oblasti.

Projekt Milujem svoje mesto – participatívny projekt, ktorý vychádza z Iniciatívy Kresťania v meste. Počas maturitného týždňa sa upratuje a skrášľuje mesto Prešov. Sú zapojené MNO a niekoľko stovák detí. Túto aktivitu vedú vytvoriť práve ľudia z občianskej spoločnosti, pretože sú flexibilní, rýchli, aktívni. Ak poznajú prostredie a kompetencie samosprávy, vedú procesy a obmedzenia, spolupráca sa stále rozširuje. Pre túto formu spolupráce nie je potrebné zazmluvnenie. Mesto začalo túto iniciatívu podporovať už aj materiálne.

NSK – pri tvorbe verejných politík sa snažia zapojiť všetkých stakeholderov, naposledy pri tvorbe akčného plánu. Pri participácii je spolupráca dobrá. MNO prinášajú podnety a potreby z praxe.

? Vidíte priestor aj pre iné finančné mechanizmy ako granty?

PK - Viacročné financovanie je problém kvôli rozpočtu na jeden rok. Ak sa prostriedky nevyčerpajú vrátia sa naspäť. Rozpočet sa síce tvorí s výhľadom na dva roky, no vždy musí byť aj tak preschválený v aktuálnom čase. Pri niektorých službách nie je možné presne a v dlhodobej perspektíve určiť výšku príspevku napríklad na tri roky, keďže často v čase kolíše. Napríklad: Príspevok na stravné pre dôchodcov. Pri cyklických aktivitách, kde je suma približne rovnaká ju opätovne vkladajú do rozpočtu.

K lepšiemu fungovaniu spolupráce by pomohla organizovať, líderstvo, koordinácia zúčastnených strán. Pri reforme školstva si túto úlohu zobrala Prešovská Univerzita. Bolo by ideálne, keby aj USV ROS by mal po vzore USV RK disponoval regionálnymi koordinátormi, ktorí by podporovali sieťovanie a spoluprácu, ideálne v krajských mestách. V Prešove to robila riaditeľka PKO, ale z dlhodobého hľadiska to bolo personálne neudržateľné.

Normatívy sa využívajú v školstve a sociálnych službách, sú dobré a zohľadňujú aj infláciu. Problémom môže byť minimálna štátna pomoc de minimis. Finančné mechanizmy sú ekonomicko-právna otázka, ktorú by sa malo riešiť so silovými rezortmi, UVO a MF SR. Vyzdvihuje systém, ktorý sa využíva pri prideľovaní prostriedkov pri športe, kde sú všetky kritériá zohľadnené v matematickom vzorci.

V niektorých oblastiach by bolo dobré mať po vzore Maďarska a Rumunska menšinové samosprávy, ktoré by boli nositeľmi finančných zdrojov vedeli by si rozložiť obnos financií v inej rovine.

? Prioritizácia pri financovaní všeobecne prospešných služieb

Pre množstvo hráčov v oblasti MNO nie je možné plošne špecifikovať. Ideálne riešiť decentralizáciou na regióny a im dať voľnú ruku, na úrovni kraja, ktorý by si riešil priority.

Kraj má napríklad výzvu na kultúrne podujatia. Široký okruh oblastí na získanie podpory, rozdeľuje na základe zhody zastupiteľstva. Takto by mohli fungovať aj v iných oblastiach, kde by sa na ročnej báze špecifikovalo tematické zameranie výziev, podľa priorít daného regiónu. MNO by mali finančnú kostru pre fungovanie.

Pri poskytovaní služieb v čase humanitárnej krízy ju mesto riešilo vo vlastnej réžii, čo vedeli, zabezpečili interne s odborom sociálnych služieb. Keď ich to začalo presahovať, obrátili sa na organizácie, oslovovali partnerov. No pri externom zabezpečovaní služieb MNO aj iné subjekty neustále prichádzajú s požiadavkami na mzdy a iné výdavky, preto radšej zabezpečujú interne.

Pri niektorých službách napríklad pri vzdelávaní súkromnými školami tá služba môže byť lacnejšie, no pri organizovaní podujatí, ktoré majú určitú kontinuitu si internými kapacitami vedia tieto služby zabezpečiť lacnejšie ako dodávateľsky a nie je potrebná ani administratíva pri zazmluvňovaní a spracovaní.